

VEISIMO PROGRAMŲ VYKDYMAS 2020 M.

Pareiškėjų ir pripažintų veisimo organizacijų pateiktas tvirtinti naujas, keičiamas ar tęsiamas ūkinių gyvūnų veisimo programas analizuoja Ūkinių gyvūnų veisimo organizacijų pripažinimo dokumentų ir veisimo programų vertinimo komisija, sudaryta Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2019 m. rugsėjo 2 d. įsakymu Nr. B1-642 „Dėl Ūkinių gyvūnų veisimo organizacijų pripažinimo dokumentų ir veisimo programų vertinimo komisijos sudarymo ir Ūkinių gyvūnų veisimo organizacijų pripažinimo dokumentų ir veisimo programų vertinimo komisijos darbo reglamento patvirtinimo“.

2020 m. buvo patvirtintos 6 naujos veisimo programos:

- Senojo genotipo Lietuvos baltųjų veislės kiaulių;
- Lietuvos vietinių veislės kiaulių;
- Il de Franso veislės avių;
- Lietuvos jojamųjų ponių veislės;
- Burgundijos veislės triušių;
- Reksų veislės triušių.

Taip pat 2020 m. buvo atnaujinta 20 veisimo programų:

- Angusų veislės galvijų;
- Aubrakų veislės galvijų;
- Galovėjų veislės galvijų;
- Hailendų veislės galvijų;
- Herefordų veislės galvijų;
- Limuzinų veislės galvijų;
- Šarolė veislės galvijų;
- Simentalų veislės galvijų;
- Lietuvos vietinių šėmųjų veislės galvijų;
- Lietuvos vietinių šiurkščiaivilnių veislės avių;
- Suffolk veislės avių;
- Tekselių veislės avių;
- Čekų baltųjų veislės ožkų;
- Zaneno veislės ožkų;
- Anglo-Nubian veislės ožkų;
- Lietuvos jojamųjų veislės arklių;
- Senojo lietuviško genotipo trakėnų veislės arklių;
- Baltijos hanoverių veislės arklių;
- Grynakraujų jojamųjų veislės arklių;
- Arabų veislės arklių.

2020 m. nepatvirtintos (grąžintos veisimo organizacijoms tobulinti) 7 veisimo programos. Dalis veisimo programų buvo atmestos kelis kartus.

2019 m. 7 veisimo programos buvo sustabdytos 6 mėn. laikotarpiui dėl veisimo programų neatitikimo 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/1012 dėl zootechninių ir genealoginių reikalavimų, taikomų grynaveislių veislinių gyvūnų ir hibridinių veislinių kiaulių veisimui, prekybai jais bei jų genetinės medžiagos produktais ir jų įvežimui į Sąjungą, kuriuo iš dalies keičiami Reglamentas (ES) Nr. 652/2014, Tarybos direktyvos 89/608/EEB ir 90/425/EEB bei panaikinami tam tikri gyvūnų veisimo srities aktai („Gyvūnų veisimo reglamentas“) nuostatomis. 2020 m. 2 iš šių sustabdytų veisimo programų buvo panaikintos, likusios 5 – atnaujintos.

Apibendrinti 2019–2020 m. rezultatai pateikiami 1 lentelėje.

1 lentelė. 2019–2020 m. vykdytos Ūkinių gyvūnų veisimo organizacijų pripažinimo dokumentų ir veisimo programų vertinimo komisijos veiklos rezultatai.

	2019	2020
Patvirtinta naujų veisimo programų, vnt.	20	6
Atnaujinta patvirtintų veisimo programų, vnt.	19	20
Nepatvirtinta (grąžinta tobulinti) veisimo programų, vnt.	27	7
Sustabdyta veisimo programų, vnt.	7	0
Panaikinta veisimo programų, vnt.	0	2

2020 m. Nyderlandai išplėtė Hypor B. V. kiaulių veisimo programas (7 veisimo programas) į Lietuvos Respublikos teritoriją. Lietuvos veisėjų, dalyvaujančių šiose veisimo programose, VMVT žiniomis, nėra.

Pripažintos veisimo organizacijos, kiekvienais metais, vadovaujantis Veisimo programų tvirtinimo ir veisimo organizacijų pripažinimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 3D-965 „Dėl Veisimo programų tvirtinimo ir veisimo organizacijų pripažinimo taisyklių patvirtinimo“, 35.2.5 papunkčiu, iki vasario 1 d. pateikia Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai Ūkinių gyvūnų veisimo programos vykdymo ataskaitą, kurios forma patvirtinta Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2019 m. sausio 25 d. įsakymu Nr. B1-73 „Dėl Ūkinių gyvūnų veisimo programos vykdymo ataskaitos formos patvirtinimo“, už praėjusius kalendorinius metus.

Ataskaitas už 2020 m. vykdytas veisimo programas pateikė 18 pripažintų veisimo organizacijų:

Ūkiniai gyvūnai	Veisimo programų skaičius		Veisimo programose dalyvaujančių veisėjų skaičius*		Veisimo programose dalyvaujančių ūkinių gyvūnų skaičius	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Arkliai	8	10	1 317	1 448	4 022	4 650
Avys	2	5	127	116	12 884	10 231
Kiaulės	3	2	11	3	6 071	390
Mėsiniai galvijai	8	8	795	3 569	26 139	21 476
Naminiai paukščiai	1	1	33	29	1051	900
Ožkos	1	3	45	30	1 212	702
Pieniniai galvijai	8	8	5 935	3 851	357 776	213 079

Triušiai ir kailiniai žvėreliai	10	12	41	43	1 078	1 102
IŠ VISO:	41	49	8 304	9 089	410 233	252 530

*Kai kurie asmenys dalyvauja dviejose ir daugiau veisimo programų

Pripažintos veisimo organizacijos, įgyvendindamos patvirtintas veisimo programas, vykdo veisimo programose dalyvaujančių gyvūnų produktyvumo ir genetinio vertinimo tyrimus:

Ūkiniai gyvūnai	Produktyvumo (arklių darbingumo) tyrimų skaičius		Genomo tyrimų skaičius		Eksterjero vertinimų skaičius	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Arkliai	91	147	30	-	731	492
Avys	10 807	8857	-	590	2 151	1 454
Kiaulės	5 886	-	-	-	44	-
Mėsiniai galvijai	1 891	1515	10	-	3 185	3 012
Naminiai paukščiai	-	-	-	-	626	600
Ožkos	593	655	-	-	593	655
Pieniniai galvijai	136 698	174 096	424	5 012	14 855	15 868
Triušiai ir kailiniai žvėreliai	-	-	-	-	185	250
IŠ VISO:	155 966	185 270	464	5 602	22 370	22 331

VMVT, įvertinusi pripažintų veisimo organizacijų pateiktas veisimo programų vykdymo ataskaitas, nurodė pašalinti neatitikimus 8 veisimo programų vykdymo ataskaitose.

Dažniausiai veisimo programų vykdymo ataskaitose nustatomi trūkumai:

- nenurodyti einamaisiais metais pasiekti veisimo programos tikslų įgyvendinimo rezultatai (3 ataskaitos);
- nurodyti netikslūs duomenys (4 ataskaitos);
- nurodoma informacija apie visos ūkinių gyvūnų populiacijos produktyvumo rodiklius, o ne tik apie veisimo programos dalyvius (1 ataskaita).